

turilor lingvistice slavo-albaneze nu sînt nici pe departe epuizate. Aceasta se referă nu numai la problemele de ordin teoretic, legate de această temă, ci și la partea ei descriptivă» (p. 9).

Într-adevăr, numeroasele publicații în limba albaneză din ultimele două decenii, în special cele de beletristică și unele lucrări lingvistice, înregistrează un bogat material, necercetat încă, din domeniul relațiilor slavo-albaneze. O parte din acest material a fost cules de autoare și prezentat în lucrarea de care ne ocupăm în capitolul «Cîteva slavisme nestudiate în lucrările anterioare». Din cele peste 120 de slavisme semnalate aici pentru prima dată de A. V. Desnițkaia, cele mai numeroase se referă la activitatea locuitorilor de la sate, ca: *gllavinë* «butucul roții (la car)», *govadar* «văcar», *grabujë* «greblă», *kleshte* «clește», *kopanj* «albie», *kërbac* «bici», *otavë* «otavă», *pojavë* «pătură», *sovajkë* «suveică», *spicë* «spîță», *stog* «stog» etc. sau exprimă diferite acțiuni: *kalit* «a căli», *llomit* «fringe», «a rupe», *plevas* «a pluti», *prondit* «a produce», *selitem* «a se așeza, a întemeia o așezare, o gospodărie» și altele.

De notat că ceea ce a preocupat-o pe autoare a fost nu atât stabilirea etimologiei cuvintelor studiate, ci identificarea acestor cuvinte ca provenind din dialectele slave, fapt dovedit, nu numai de spațiul uneori restrîns acordat explicării evoluției fonetice și semantice (cf. *plaf* — p. 11, *jarcinë*, *oreshkë*, *koprik* — p. 13, *valishtë* — p. 14, *postat*, *postatem* — p. 16), ci și de folosirea semnului — și nu <, înaintea termenilor slavi, citați mai ales din bulgară și sîrbocroată. Materialul este selectat cu deosebită grijă, așa că doar în cazul a două cuvinte (*cacul* «moț la păsări» și *këpushë* «căpușă») se ivesc îndoile asupra originii lor slave. E de observat, însă, că la cuvintele *kleshte* (p. 11), *okuë*, *tinë* (p. 14) și *postat*, *postatem* (p. 16), ar fi fost nimerită citarea maced. *клеште*, s.n., *окит*, *тина* și, respectiv, *постане*, care le explică mai bine din punct de vedere al formei sau sensului.

În continuare, A. V. Desnițkaia se oprește mai pe larg asupra unora dintre împrumuturile care prezintă importanță pentru istoria limbilor slave și lexicologia istorică albaneză (p. 18—19), atrăgînd totodată atenția asupra faptului că în multe cazuri e greu de precizat limba slavă din care s-au efectuat diferitele împrumuturi; aceasta datorită, în primul rînd, lipsei de cercetări din domeniul geografiei lingvistice albaneze.

Ultima parte a lucrării este consacrată studierii caracterului slavismelor din albaneză și a locului pe care îl ocupă ele în cadrul vocabularului acestei limbi, de o atenție deosebită bucurîndu-se problema adaptării lor la sistemul morfologic al limbii albaneze.

Ocupîndu-se de caracterul relațiilor lingvistice slavo-albaneze, autoarea arată, în încheiere, că influența slavă asupra limbii albaneze s-a exercitat în condițiile unei conviețuiri albano-slave îndelungate și pașnice, ale unor strînse relații economice și culturale și ale unui bilingvism de durată. Aceasta a făcut ca ea să nu ducă la «pătrunderea unei noi terminologii, legate de inovații materiale, ci la îmbogățirea sinonimiei, la o fină și detaliată diferențiere de denumiri, care reflectă cele mai variate aspecte ale vieții țărănești» (p. 28).

După cum reiese și din cele spuse pînă aici, lucrarea constituie, prin bogăția materialului înedit, o contribuție importantă la studiul relațiilor lingvistice slavo-albaneze.

La sfîrșitul lucrării este publicat un destul de cuprinzător rezumat în limba franceză.

DORIN GĂMULESCU

ACAD. AL. ROSETTI, *Istoria limbii române. III. Limbile slave meridionale (sec. VI—XII)*. Ediția a cincea, revăzută și adăugită, București, Editura științifică, 1964, 153 p. + 1 hartă

În prefața primei ediții a acestui volum, din 1940, autorul arăta că își propune să cerceteze influența limbilor slave de sud asupra limbii române în perioada dintre sec. VII—XIV. Edițiile ulterioare (II, 1950; III, 1954; IV, 1962; V, 1964) au păstrat în general distribuția problemelor cercetate în prima ediție, însă perioada de timp a fost circumscrisă la sec. VI—XII. Ultima ediție, de care ne ocupăm aci, precizează că lucrarea e consacrată «expunerii unui fragment din istoria limbii române: epoca primelor contacte cu slavii meridionali și influența limbilor slave de sud asupra populațiilor romanizate, începînd cu sec. al VI-lea al erei noastre, pînă în secolul al XII-lea» (Prefața la ed. IV, reproducă și în ed. V, p. 6).

Deși la prima vedere s-ar părea că volumul de față reproduce problemele tratate în edițiile anterioare, totuși materialele au fost revăzute, unele dintre ele fiind supuse unei noi redactări. În afară de aceasta, și ediția de față păstrează în anexă o serie de șapte studii publicate de autor între 1954—1963 (p. 109—129).